

BRABANTS GOUD

DE GEELDERS • HET DOMMELDAL • DE BEERZE

Om het Natuurnetwerk Brabant te realiseren, verwerft ARK Rewilding Nederland gronden in Het Groene Woud. Dat doen we in het kader van het natuurrealisatieproject Brabants Goud in Het Groene Woud. De ARK-methode: we verwerven gronden, zorgen voor de natuurinrichting en het tijdelijk beheer ervan. Ook in de laatste maanden zijn er nieuwe gronden verworven. Onze meest recente Brabants Goud-aankoop is een prachtig perceel aan de Dommel bij Kasteren van 1,89 ha. Zo mooi dat we hierover graag meer vertellen verderop in deze nieuwsbrief.

BIOBLITZ: WÁT EEN WEEKEND!

Het Bioblitz-weekend van ARK in Het Groene Woud op 5, 6 en 7 juni was een daverend succes. Met vijftig fanatieke waarnemers werd het gebied drie dagen lang uitgekamd op zoek naar alles wat groeit, bloeit, kruipt, vliegt en zwemt. Over de resultaten lees je verderop in deze nieuwsbrief. En dit weekend leverde nóg meer op, namelijk: mooie plaatjes die laten zien hoe het landschap op een juni-ochtend in alle rust ontwaakt...

Op zaterdagochtend 6 juni werd Het Groene Woud zo wakker. • RALPH AKKERMANS

Tijdens het Bioblitz werd er volop gespeurd, zowel op de grond tussen de begroeiing als in het water.

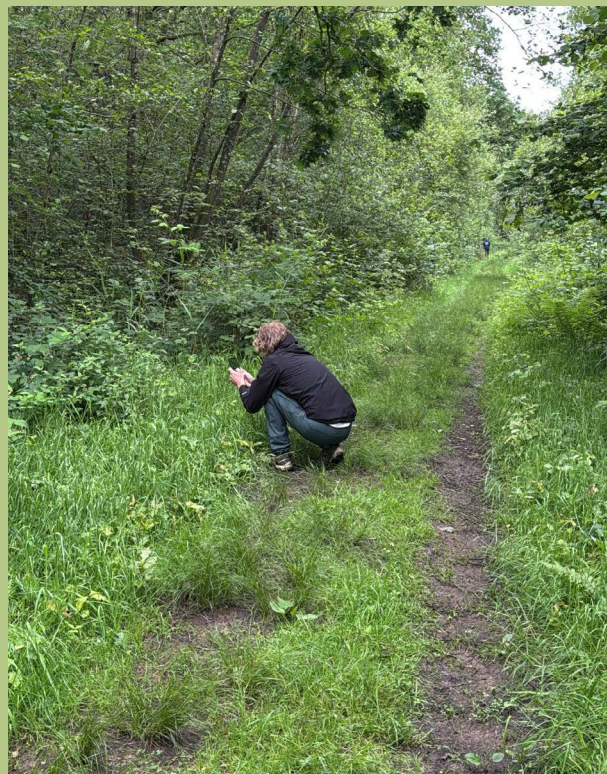
BIOBLITZ HART VAN HET GROENE WOOD

**RUIM 1.100 SOORTEN GEZIEN,
DOEL BEREIKT!**

Het Bioblitz-weekend van ARK in Het Groene Woud heeft een indrukwekkend resultaat opgeleverd: 4.147 waarnemingen en maar liefst ruim 1.100 verschillende soorten! Daarmee heeft ARK haar doel, het ontdekken van 1.000 soorten, overtroffen.

De energie zat er vanaf het eerste moment goed in. De vijftig deelnemers trokken onvermoeibaar door het landschap van De Geelders, De Scheeken, het Dommeldal en het Elderbroek. Verrekijker in de hand, camera paraat en continu speurend naar bijzondere planten, insecten, vogels en andere verrassingen.

Lees verder op pagina 3

Bijvangst van het nachtvlienderen: het zeer zeldzame gespikkeld zwartstreepje

Vervolg van pagina 2

ALLES WAT LEEFT

En die waren er! Zoals unieke plantsoorten als schaaftro, karwij en wilde peer. In de categorie 'vliegen en muggen' werd onder meer een zeldzame bij-woudzwever gespot in het Elderbroek terwijl in het Dommeldal een bijzondere vogel door de lucht vloog, een bijeneter. De deelnemers zagen daarnaast een rijk palet aan (korst)mossen, reptielen, amfibieën, zoogdieren en typische (bos)vogels. Ook het waterleven kreeg alle aandacht: met behulp van schepnetten en fuiken ontstond een fascinerend inkijkje in wat er onder het wateroppervlak van de Dommel leeft. Dat bleken onder meer waterroofkevers, stekelbaarzen en rietvoorn te zijn.

Lees verder op pagina 4

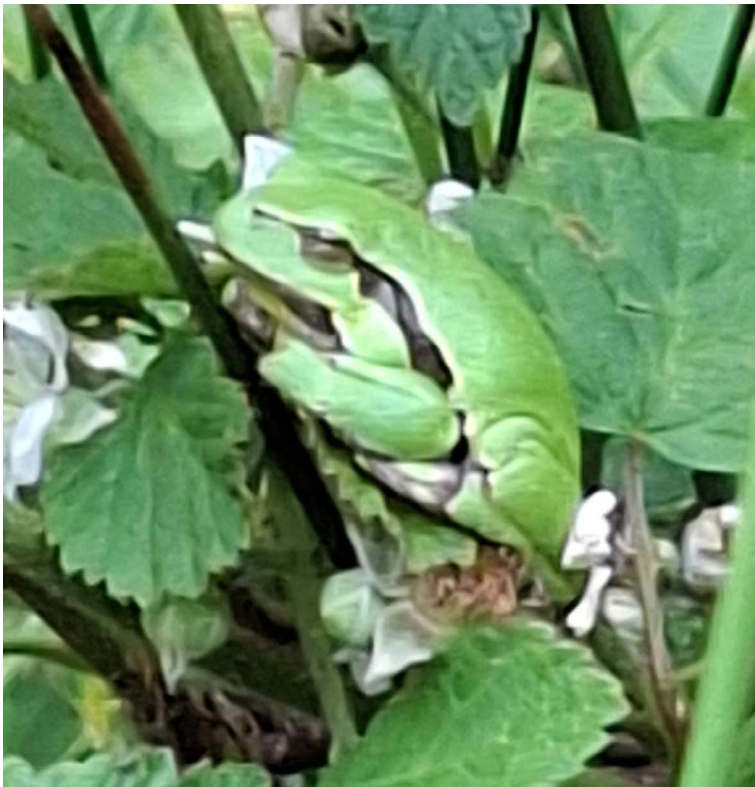

En deze leeft hier ook: de kamsalamander.

*De donkere klinknagelmot (zeer zeldzaam)
vloog in De Geelders.*

*Ook waargenomen in Het Groene Woud:
de boomkikker.*

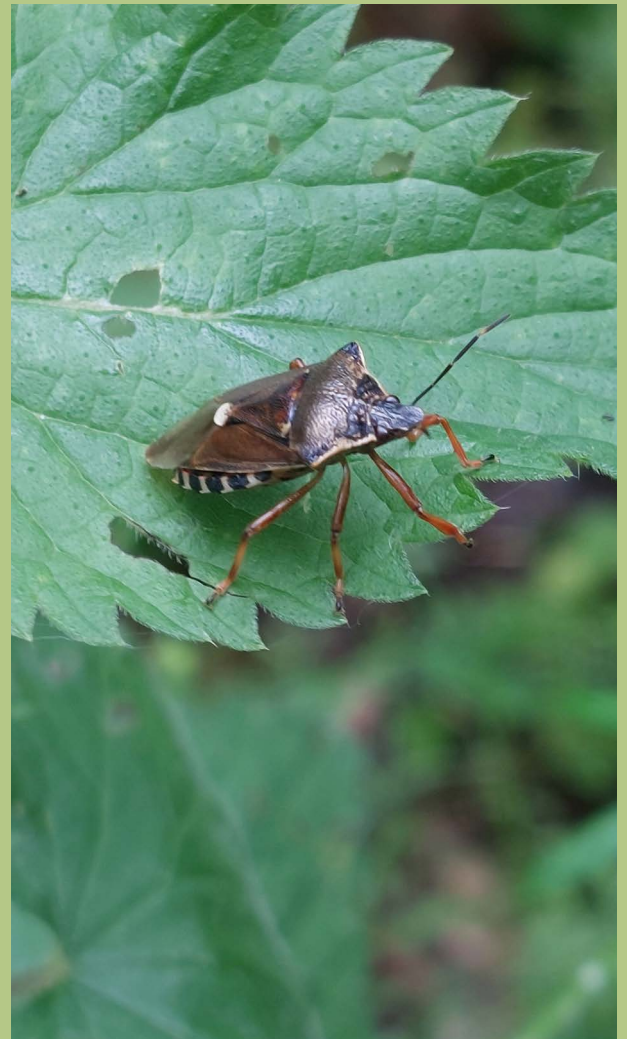

Vervolg van pagina 3

NACHT-BLITZEN

Uitvalsbasis tijdens dit weekend was Het Groot Duijfhuis op Kasteren in Liempde. Degenen die bleven kamperen, vonden een plekje bij de gastvrije familie Zandbergen, eigenaren van de naastgelegen fruitboomgaard. Al sloegen sommige waarnemers de eerste nacht over: die bleven wakker om nachtvlinders te lokken. Hun nachtje 'doorhalen' bleek niet voor niks: in het schijnsel van strategisch opgestelde lampen ontwaarden ze veel soorten, waaronder de donkere klinknagelmot en het bosbesbruintje. De lichtval ving ook schietmotten, zoals het zeer zeldzame gespikkelde zwartstreepje.

Lees verder op pagina 5

*De zeer zeldzame bloedpootschildwants
werd aangetroffen in De Geelders. Ook in het
Elderbroek is er eentje gezien.*

Vervolg van pagina 4

VASTGELEGD OP WAARNEMING.NL

De Bioblitz-groepsapp draaide het hele weekend overuren: steeds als deelnemers een bijzondere waarneming deden, deelden ze trots de foto's. Diezelfde foto's zijn ook in de databank van Waarneming.nl beland. Want naast speuren en zoeken is ook 'vastleggen' van groot belang. Die klus wisten ze perfect te klaren: op de maandagochtend ná het Bioblitz-weekend stonden de 1.074 soorten keurig op de site, met beschrijving en vaak ook met foto. Allemaal bewijzen dat Het Groene Woud een bijzonder biodivers gebied is. Dank aan alle Bioblitz-vrijwilligers!.

Nieuwsgierig naar alle waarnemingen? [Klik hier](#).

*Even 'rustig' ontbijten en lunchen bij
Het Groot Duijfhuis.*

*Foto's: deelnemers Bioblitz Hart van Het Groene
Woud, ARK Rewilding Nederland.*

VERSLAG VAN DAG-TOT-DAG

*Op de website van ARK staat een gedetailleerd
van-dag-tot-dagverslag van het Bioblitz-weekend.
Nieuwsgierig? [Klik hier](#).*

RAVEN IN DE SCHEEKEN EN DE MORTELEN

DE COMEBACK VAN EEN ICOONSOORT

Dit voorjaar zijn er opnieuw raven gesignaleerd in het edelhertengebied en in de bredere omgeving van De Scheeken en de Mortelen. En dat is goed nieuws. Want hoewel er nog geen nest is gevonden, laat hun aanhoudende aanwezigheid wel zien dat deze iconische soort zich hier thuis voelt.

Deze raaf cirkelde dit voorjaar boven het edelhertengebied in De Scheeken en de Mortelen.

DIRK EIJKEMANS

Volgens Leo Ballering past dat in een bredere trend. Hij is Sovon-districtscoördinator zeldzame broedvogels en kolonievogels Oost-Brabant en vrijwillig coördinator van de ravenwerkgroep van Vogelwacht Uden. Deze werkgroep monitort in heel Noordoost Brabant de ontwikkeling van de ravenpopulatie. En die neemt in de provincie sinds 2012 een flinke vlucht, na een afwezigheid van bijna honderd jaar. In haar jaarverslag 2025 concludeert de werkgroep dat er inmiddels 37 raventerritoria in Brabant zijn (ten opzichte van nul in 2010, het eerste monitoringsjaar).

NATUURLIJKER BOSBEHEER

“Deze soort profiteert van de groeiende natuurkwaliteit”, vertelt Leo. “In Brabant gaat het razendsnel. Dankzij natuurlijker bosbeheer, toenemende begrazing en Dood doet leven-projecten, waarbij kadavers mogen blijven liggen, is er volop voedsel voor deze toppredator die alles eet wat de voedselpiramide te bieden heeft.” Wel liggen er gevaren op de loer, zoals uitbraken van de vogelgriep en het gebruik van pesticiden en insecticiden. “De toekomst moet uitwijzen wat deze factoren doen met de populatie.”

‘LITERPAKKEN MELK’

Leo noemt het ‘prachtige, fascinerende dieren’. “Raven zijn ongekend intelligent. Zo weten we van één paartje dat ze onze auto herkennen als we met leden van de ravenwerkgroep hun leefgebied inrijden om de jongen te ringen. Ze slaan alarm, terwijl ze op andere mensen in de buurt niet reageren.” Dat ze ook strategisch kunnen denken, merkt de klimmer van Leo’s werkgroep sinds enkele jaren aan den lijve. “Onze klimmer is degene die de jongen uit het nest haalt”, legt hij uit. “Hij blijft daarna hoog in de boom wachten tot hij ze weer kan terugplaatsen.” Zoals te verwachten, blijft het ravenkoppel bij zulke acties dicht in de buurt. “Je ziet dan dat ze niet blij zijn. Ze vliegen geagiteerd rond de nestboom en landen zelfs op takken dichtbij de klimmer om hem met een regen aan takjes en Douglaskegeltjes te lijf te gaan. De eerste keer dachten we nog dat het laten ‘vallen’ van die werptakjes toeval was. Maar bij de volgende ringrondes vertoonden ze precies hetzelfde gedrag. We hebben toen de werptakjes verzameld; diersporen-expert Annemarie van Diepenbeek heeft ze opgemeten en gewogen. Wat bleek: deze ‘projectielen’ wogen bijna twee procent van hun lichaamsgewicht. Vertaal je dit naar menselijke verhoudingen, dan is het alsof je als volwassene literpakken melk naar iemand gooit. Dat zegt alles over de slimheid en kracht van deze vogelsoort.”

KWESTIE VAN TIJD

Dat raven nu al minstens twee jaar Het Groene Woud als leefgebied verkennen, is veelzeggend, vindt Leo. “Blijkbaar vinden ze in de bossen rust, ruimte en voedsel in overvloed. Alles wijst erop dat een broedgeval slechts een kwestie van tijd is.”

NIEUW PERCEEL OP KASTEREN

ECOLOGISCHE VERSTERKING AAN DOMMELOEVER

Recent kocht ARK in Liempde een perceel aan van 1,89 ha op een unieke plek: pal aan de Dommel, op Kasteren. Tot eind 2027 wordt de grond nog verpacht, gemaaid en extensief beweid. “Ondertussen bereiden wij de plannen voor om het perceel ecologisch te verbinden met het omliggende terrein”, vertelt Marijke van de Staak van ARK.

Vanaf het perceel heb je een prachtig doorkijkje naar het 14e-eeuwse Groot Duijfhuis.

MARIJKE VAN DE STAAK

Het perceel op Kasteren grenst deels aan de Dommel en deels aan de straat Molendijk. De rest van de grond is omgeven door natuur van Brabants Landschap, met het historische Duits Lijntje op een steenworp afstand. Marijke: “Deze grond is een belangrijke schakel tussen De Geelders en het Dommeldal waar ARK al vele hectares aankocht en inrichtte. Het is een fantastisch stuk, want het is in het verleden nooit gebruikt voor intensieve landbouw en ook nooit volledig gemaaid. Daardoor is hier al een relatief rijke biodiversiteit te vinden.”

Lees verder op pagina 8

Vervolg van pagina 7

PLANNEN VOOR ROBUUST MOERASLANDSCHAP

Om die biodiversiteit verder te versterken en de natuur robuuster te maken, heeft ARK verschillende wensen en doelen geformuleerd. “Het zou mooi zijn als het water van de Dommel, dat bij hoog water op een deel van het perceel stroomt, goed kan worden vastgehouden. Onze plannen zijn er daarom op gericht er een wat moerassig landschap van te maken, met inheemse bomen en struiken zoals fladderiepen, wegedoorn en wilde mispel.” Ook het aantal rasters mag wat ARK betreft omlaag. “Langs het perceel loopt een wandelpad, onderdeel van een wandelroute van Brabants Landschap. Die rasters zijn bedoeld om mensen en honden op het pad te houden. We willen ze graag vervangen door een werende haag die de functie van de rasters overneemt zonder het landschap te verstoren.”

SAMENWERKING EN FINANCIERING

Alle wensen en doelen zijn of worden in de nabije toekomst onderwerp van gesprek tussen betrokken partijen, zoals Brabants Landschap en Waterschap de Dommel. Ook werkt ARK aan een subsidieaanvraag bij het Groen Ontwikkelingsfonds Brabant (GOB). “Zodra alles is ingediend en goedgekeurd,

Het perceel ligt pal aan de Dommel en biedt een unieke kans de oevers te verbinden met omliggend terrein. • DIRK EIJKEMANS

is het wachten op subsidie. Als die is verleend, kunnen we diverse activiteiten gaan plannen. Van het slopen van een oud schuurtje dat in de nieuwe situatie geen functie meer heeft tot een ‘onthekdag’ om rasters te verwijderen. Ook de aanplant kunnen we dan gaan organiseren. Die willen we met de Natuurwerkgroep Liempde doen.”

NIEUWE NAAM

Historisch weetje: in de buurt van deze plek aan de Dommel heeft in het verleden een watermolen gestaan. Het aangekochte perceel maakte daarmee in het verleden deel uit van een zogenoemd molenlandschap. “Die herinnering blazen we graag nieuw leven in”, aldus Marijke, “vandaar dat we de grond onlangs hebben omgedoopt tot ‘Kastersche Watermolen!’”

*2020: akkerland in de Gasthuiskamp,
in het noordelijke deel van De Geelders.*

DIRK EIJKEMANS

VAN AKKER NAAR JONG BOS

REWILDING OP DE GASTHUISKAMP

*2021: de voormalige akker is al zichtbaar
groener dankzij herontwikkeling en nieuwe
aanplant. • DIRK EIJKEMANS*

In het noordelijke deel van De Geelders ligt de Gasthuiskamp, een 68 hectare groot loofbos van Brabants Landschap. In 2020 verwierf ARK in dit bos in totaal 3,7 hectare bouwland. De rewilding van die percelen werpt vruchten af, zoals te zien is op de foto's. Ze zijn weliswaar genomen vanuit iets andere hoeken, maar ze laten overduidelijk de snelle ontwikkeling zien van bouwland (2020) naar 'opgaand' groen (2021) naar jong bos (2025) dat ecologisch naadloos aansluit bij de omliggende bossen.

De foto uit 2025 staat op pagina 10

*2025: het jonge bos op de Gasthuiskamp
verwildert met rase schreden en sluit mooi aan
op omliggende bossen. • DIRK EIJKEMANS*

VRAGEN STAAT VRIJ!

Deze nieuwsbrief is een initiatief van het Geeldersberaad, het Dommelberaad en het Beerzeberaad. Heb je vragen, opmerkingen of suggesties? Mail ze naar ARK-programmaleider Colinda Vergeer: colinda.vergeer@ark.eu. Inmiddels ontvangen meer dan 1.635 geïnteresseerden de nieuwsbrief direct in hun mailbox en wordt hij in vele netwerken verspreid. Heb je deze nieuwsbrief via-via ontvangen en wil je deze voortaan rechtstreeks van ARK toegestuurd krijgen? Stuur dan een e-mail naar info@ark.eu onder vermelding van 'Aanmelden nieuwsbrief Brabants Goud'. Wilt u zich afmelden? Dat kan eveneens via info@ark.eu onder vermelding van 'Afmelden nieuwsbrief Brabants Goud'.

GEELDERSBERAAD: Provincie Noord-Brabant, Groen Ontwikkefonds Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Waterschap De Dommel, ZLTO, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Bosgroep-Zuid, Marggraff Stichting, Harry Suilen Advies en ARK Rewilding Nederland.

DOMMELBERAAD: Provincie Noord-Brabant, gemeenten Sint-Michielsgestel, Boxtel, Meierijstad, Son en Breugel, Waterschap De Dommel, Brabants Landschap, Staatsbosbeheer, Harry Suilen Advies, Rentmeesters Meijs en Van Soest en ARK Rewilding Nederland.

BEERZEBERAAD: Natuurmonumenten, Provincie Noord-Brabant, Brabants Landschap, Waterschap De Dommel, gemeente Oirschot, Meijs Rentmeesterskantoor en ARK Rewilding Nederland.